

Haydi gidelim!

Met 150 Turken op de tandem

Ik houd niet van groepsreizen. Volgens mij ben je dan meer met elkaar bezig dan met het land, de cultuur en de mensen die je onderweg tegenkomt. Toen ik werd uitgenodigd om met een groep van maar liefst 150 man te gaan fietsen, twijfelde ik dan ook. Tot ik hoorde dat het voornamelijk Turken zouden zijn.

Turken hebben bij mij een streepje voor. Ik fietste ooit drie maanden door Turkije en werd toen erg verwend. Zo erg dat ik alleen maar zwaarder werd in plaats van af te vallen. Overall waar ik stopte, kreeg ik thee en mierzoete *Turkish delight* aangeboden.

Elegante benen

Daar sta ik dan, in de studentenstad Muğla in het zuidwesten van Turkije. Ik maak kennis met Adnan, Bulent en Feridun. Zij vormen het bestuur van de plaatselijke fietsclub en organiseren elk jaar de Gökova Tour. Adnan is leraar Engels en dat is handig, want Turken zijn niet goed in vreemde talen. En mijn Turks is ook niet al te best. De deelnemers vormen een mooie doorsnee van de moderne Turkse bevolking. Stoere mannen met volle snorren en mooie vrouwen. En nee, geen hoofdoekjes, maar fietshelmen. Want die zijn verplicht.

Ik heb mijn Santostandem meegenomen en wil iedere dag met iemand fietsen die mij als tegenprestatie tien Turkse woorden leert. Adnan heeft mijn plan goed rondgebazuind en de eerste meerrijder dient zich al aan. Oh, het is een meerrijdster. Ze heet Attiye, is 34 jaar en is in het dagelijks leven manager van een lingeriewinkel. Ik had het slechter kunnen treffen. Ze is klein, slank en zit strak in de fietskleding. Veel kracht zit er niet in haar elegante benen, maar

dat deert mij niet. Maar wordt degene achterop de tandem niet de stoker genoemd? Ach, meestal weegt de bagage op mijn tochten net zoveel als Attiye, maar nu werkt het gewicht achterop nog enigszins mee. Ze kwettert in het Turks met de mensen om ons heen en *en passant* pik ik een paar woorden op. Ik verricht de meeste arbeid, dus Attiye heeft adem genoeg om de hele tijd liedjes te zingen. "Haydi, haydi, haydi gidelim", klinkt het fragiel van achteren – kom op, kom op, kom op, laten we gaan!

Geëscorteerd door de politie rijden we in een defilé van 150 fietsers Muğla uit. Bij kruisingen houden motoragenten het verkeer tegen tot de colonne is gepasseerd. Twee politie-

Joelend rijden Attiye en ik langs de low-end mountainbikes met stinkende schijfremmen

auto's rijden met zwaaiende lichten voorop. "Merhaba arkadaş Eric!", roept Özgür naar mij, hallo vriend Eric! Stel je een zwaargebouwde Turkse worstelaar voor en je hebt Özgür gevisualiseerd. Klein van stuk, meer dan 140 kilo, een gespierde hangbuik en armen die dikker zijn dan mijn bovenbenen. "Özgür, ik wil dat jij de laatste dag op de tandem meefietst!"

"Kan ik morgen niet met je meerijden?"

"Lijkt me niet verstandig. Als er de laatste dag iets kapot gaat, is dat niet zo erg. Maar liever niet al de tweede dag!"

"Arkadaş, ik begrijp je helemaal, vandaar dat je nu de knapste en lichtste van ons allemaal achterop hebt." Özgür geeft een vette knip-oog naar mij en Attiye.

Mooie mensen

De groep bestaat uit overwegend hoger opgeleide en welgestelde Turken, al zie je dat laatste niet aan hun fietsen. Het zijn voornamelijk fietsers die je bij ons in een bouwmarkt koopt. Voor de pret maakt het niet uit. Het bagagevervoer is geregeld en als je technische problemen hebt, zit er altijd een monteur in een van de volgwagens. Tijdens de klim naar een pas van achthonderd meter duwen de minder getrainde fietsers hun fiets met een brede grijns naar boven. Het deert ze niet.

Voordat we het dorpje Ula binnenrijden, houden we halt. Bulent heeft een grote megafon waarmee hij voortdurend rondfietst en

instructies geeft. Adnan vertaalt dat we als één groep het dorpje moeten binnenrijden. Op een plein worden we door de burgemeester verwelkomd. Adnan legt uit dat Ula beroemd is omdat de inwoners veel fietsen. Een dame demonstreert hoe driewielers voor bagagevervoer worden gebruikt. De burgemeester houdt een toespraak en de inwoners hebben voor ons gekookt.

Na de maaltijd volgen een paar korte klimmetjes en afdalingen, waarna we op zeventienhonderd meter hoogte voor een lange afdaling staan. De groep wordt tegengehouden. In groepjes van tien worden we doorgelaten, zodat er geen massale valpartij kan ontstaan. Verstandig, want de minder ervaren fietsers slingeren van links naar rechts en wisselen zonder omkijken van rijbaan.

De afdaling is een prachtige weg vol haarspeldbochten langs steile rotswanden. We zigzaggen om de rotsblokken die op de weg zijn gevallen. Joelend rijden Attiye en ik langs de *low-end* mountainbikes met stinkende schijfremmen. De fietsdag eindigt op een camping aan de idyllische Gökovabaai. Sommige fietsers duiken de Egeïsche Zee in, ik ga met Attiye, die me mijn laatste Turkse woorden leert, het stadje Akyaka in.

De volgende dag fiets ik met Zafer, een leraar Engels aan de Universiteit van Izmir. Dus ook vandaag bof ik, maar anders dan gisteren. We nemen telwoorden en vervoegingen door. En uitdrukkingen zoals *elinize sağlik*; dat compliment geef je als iemand iets lekkers

Een gözleme is niet alleen lekker, maar ook leuk om naar te kijken

voor je heeft gekookt. Het betekent letterlijk 'gezondheid voor je handen'. En wat dacht je van *kolay gelsin*, 'laat het makkelijk voor je zijn'. We roepen het iedere keer als we een boer op het land zien werken. Zafer leert me ook nog een heel mooi gezegde: 'Mensen die reizen worden mooie mensen. Mensen die thuisblijven drogen op als gevallen bladeren.' Zo is dat.

We rijden langs een baai met rustgevende dorpjes en steile kliffen. Na ongeveer dertig kilometer slaan we een kleine kustweg in en stoppen voor de lunch bij Akbuk, waar een mooi strand is. Fietsbroek uit, zwembroek aan en de zee in. Na de lunch klimmen we het binnenland in. Zafer en ik fietsen de worstelaar Özgür voorbij. Hij worstelt niet alleen met het hellingspercentage, maar ook met zichzelf. Hij stapt af en duwt zijn fragiele fiets speels voor zich uit. Ja, armspieren genoeg. In de korte afdaling stoppen we om van het uitzicht over de Gökovabaai te genieten. Özgür scheurt en slingert ons op hoge snelheid voorbij en stopt even verderop.

"Özgür, is het niet gevaarlijk om met jouw gewicht op dat fietsje zo naar beneden te snellen?"

"Ik ben niet het gevaar, maar de fiets", zegt hij met zijn zware stem en hij buldert van het lachen. "Ik weet wel hoe ik moet remmen, maar of de fiets dat wil, is maar de vraag."

Islamisering

Het lijkt wel alsof iedereen mij Turks wil leren. Zodoende zit ik na één pauze al aan mijn quotum van tien woorden per dag. Mijn leraren doen erg hun best om mijn uitspraak te verbeteren, maar dat valt niet mee. Als Amsterdammer is er voor mij weinig verschil tussen een 's' en een 'z'.

Als ik praat met Turken die beter Engels spreken dan ik Turks, komen we vaak op

Ook vandaag bof ik weer, maar anders dan gisteren

serieuze onderwerpen uit. Religie en politiek voeren de boventoon. Wat ik vind van de Kemalisten? Dat zijn aanhangers van de vader des vaderlands Mustafa Kemal Atatürk. En hoe denk ik over de heersende politieke partij, de islamitische AK Parti? Veel moderne Turken maken zich zorgen over de islamisering van Turkije. Ze zijn bang dat westerse verworvenheden zoals persvrijheid aan banden zullen worden gelegd.

De volgende ochtend word ik getrakteerd op een *gözleme*. Dat is niet alleen lekker, maar ook leuk om naar te kijken. In een eethuisje rolt een vrouw met een deegrol een plak deeg, legt hem op een hete stenen plaat en strooit daar spinazie, kaas en aardappels overheen. Het smaakt voortreffelijk, maar de Turkse thee die ze erbij serveert, is wel héél erg sterk.

Achterop zit Aylin, een studente die 's middags haar plaats afstaat aan Bahar, een sportlerares. Haar gespierde benen doen het beter dan de ranke benen van Attiye. Desondanks is het al laat in de middag als we in Bodrum aankomen.

's Avonds gaan we in deze mooie badplaats met een groepje wat drinken. Naast mij schuift een medefietster aan die mij een hand geeft en zich voorstelt:

“Merhaba, my name is Daniella.”

“Merhaba, my name is Eric.”

Een glimlach onthult haar parelwitte tanden: “Nice meet you. You from Holland. Yes?”

Ik knik bevestigend en vraag geïnteresseerd:

“Where do you live?”

“I am single.”

Ze spreekt zo slecht Engels dat het gesprek stopt, maar het was duidelijk wat ze mij wilde vertellen.

Dubbele motor

De volgende dag is het 19 mei, de dag dat Mustafa Kemal Atatürk in 1919 de Turkse Onafhankelijkheidsoorlog begon, die uiteindelijk leidde tot het ontstaan van het hedendaagse Turkije. Op het stadsplein speelt de plaatselijke fanfare het volkslied en iedereen zingt uit volle borst mee. De mooie ceremonie is tevens het startschot voor een landelijke sportdag voor kinderen. Maar ook een beetje voor ons.

Vanuit Bodrum nemen we de veerboot naar de overkant van de baai en fietsen verder. We pauzeren in Datça, waar een heus dansfeest aan de gang is. Özgür verhoogt de sfeer door een hoofddoekje om te knopen zoals een Turkse boerin. En ja hoor, hij vraagt mij ten dans. Tja, nou zit ik met een dilemma. Echte mannen dansen niet, zeg ik altijd geksche-

rend. Maar hoe kan ik Özgür zoiets weigeren? Het valt mee. Voor iemand die niet van dansen houdt, gaat het me nog redelijk af. Tot het moment dat Özgür gaat bumpen. Van zijn gespierde billen kan ik niet winnen. We bulderen van het lachen en het is werkelijk één groot feest. Niet alleen voor ons, maar ook voor de lokale bevolking die rond het plein naar onze capriolen staat te kijken.

Huseyn is IT-manager en heeft de meest gespierde bovenbenen van al mijn meerijders. Een groepje goed getrainde fietsers kruipt in ons kielzog als we over een tientallen kilometers lange vlakke weg naar Çubucak rijden. Binnen vijfhonderd meter hebben we ze gelost. Logisch, want een tandem is eigenlijk een fiets met een dubbele motor. Zeker met Huseyn, al begint zijn motor na twintig kilometer tegen te sputteren. Maar dat wil hij niet toegeven.

Özgür laat de laatste dag verstek gaan, maar Muammer, een 46 jaar oude ambtenaar, fietst graag met me mee. Hij heeft weliswaar hetzelfde gewicht als Özgür, maar niet de spieren. Voor mij is hij deze tocht de leukste fietspartner. Hij bleef de afgelopen dagen meestal achter tot een volgauto hem meenam. Nu joelt hij van plezier als we op onze tandem tientallen fietsers inhalen. Dat heeft hij nog nooit meegemaakt!

Tijdens de pauze is hij bekaf, dus die tien Turkse woorden leer ik vandaag niet van hem. Maar ik zit inmiddels toch al ruim boven mijn quotum. In de badplaats Marmaris zeg ik mijn leraren vaarwel en herzie mijn standpunt over groepsreizen. Goh, zoveel lol heb ik tijdens een fietstocht nog nooit gehad. Zo zie je maar dat er na al mijn kilometers over onze aardbol op fietsgebied toch nog iets nieuws valt te ontdekken. 🚲

